

STICHTING KERKCONCERTEN BOXTEL

Concert voor orgel en sopraan

Tommy van Doorn & Rianne Wilbers

*zondag 10 oktober
aanvang 16:00 uur*

*Sint-Petrusbasiliek
Boxtel*

Programma

- 1. Arjan van Baest (*1969)**
 - Soprano and organ
- 2. Merijn Bisschops (*1981)**
 - Volte-face
- 3. Arvo Pärt (*1935)**
 - Annum per annum (orgel solo)
- 4. Henryk Górecki (1933-2010)**
 - uit Symfonia nr. 3 "Symfonia pieśni żałosnych" (Symphony of sorrowful songs, opus 36):
 - II. Lento e Largo - Tranquillissimo
 - III. Lento - Cantabile semplice

Toelichting

In dit programma klinkt muziek van recente datum; de werken van Arjan van Baest en Merijn Bisschops kwamen dit jaar gereed, het werk van Arvo Pärt dateert uit 1980 en de derde symfonie van Henryk Górecki verscheen in 1976. Wat de werken bindt is de overwegend verstilde en meditatieve sfeer. Het orgel geeft in deze werken in lang uitgerekte, tijdloze harmonieën een warme harmonische gloed aan lange zanglijnen.

1. Het werk *Soprano and organ* van Arjan van Baest (componist, organist en muzikaal leider van de Dominicuskerk in Amsterdam en concertkoor Cantiqua Concert in Tilburg) zet in het klein de toon voor dit programma. Een woordeloze vocalise wordt gezongen boven subtiel verschuivende harmonieën in het orgel, waarbij kort toegewerkt wordt naar een crescendo en een diminuendo.
2. Merijn Bisschops is actief als audiovisueel kunstenaar en zoekt in zijn muziek naar contrasten waarbij invloeden van spectralisme en minimalisme de boventoon voeren. *Volte-face* is gecomponeerd in opdracht van Rianne Wilbers en Fonds Podiumkunsten voor uitvoering in het Orgelpark in Amsterdam in november 2021. De term *volte-face* verwijst naar een volledige ommekeer in positie, opvatting of mening - een draai van 180 graden. Het werk laat een duidelijke gelaagde textuur horen. De noot c wordt vastgezet op het klavier, waardoor deze eindeloos doorklinkt. Een harmonisch patroon op het orgel wordt vervolgens steeds verder 'gelaagd', waardoor de klank dichter wordt. Een patroon van wijd uiteen liggende octaven omgeeft de zanglijn, die aanvankelijk in lange noten met beperkte intervallen in een relatief lage ligging klinkt. Een crescendo leidt naar een dichter wordend tooncluster in manueel en pedaal. Na een abrupte breuk van het tooncluster, waarbij ook de nog altijd doorklinkende vastgezette noot c stopt, volgt het laatste vers. Opnieuw klinkt er een gelaagde textuur in het orgel, nu echter in de laagste octaafgebieden. De sopraanlijn klinkt nu in een hoger register en zingt het slotvers *consoling and bright* – troostend en helder.

3. Als orgelintermezzo klinkt *Annum per annum* van Arvo Pärt. Dit werk werd in 1980 gecomponeerd om te gedenken dat in de kathedraal van het Duitse Speyer gedurende 900 jaar dagelijks de mis is opgedragen. Het werk bestaat uit zeven secties: *Einleitung, K-G-C-S-A en Coda*. De letters markeren de misdelen Kyrie, Gloria, Credo, Sanctus en Agnus Dei. De inleiding bestaat uit een luid akkoord op vol orgel dat langzaam uitdooft. Bijzonder hierbij is dat de windmotor tijdens het akkoord uitgeschakeld wordt, waardoor het orgel letterlijk “leegloopt.” In de coda wordt vanuit de verstilling weer op geregistreerd naar het volle orgel; de compositie eindigt waar het begonnen is. In de tussenliggende secties gebruikt Pärt allerlei levendige motieven die hij verwerkt in verschillende klankgebieden en op verschillende registers.

4. De Poolse componist Henryk Górecki was een leidend figuur in de avant-garde muziek van de jaren '50 en '60. Later ging hij zich richten op een minder complexe harmonische taal, waarbij sacrale en minimalistische invloeden de belangrijkste bouwstenen werden. In de derde symfonie, oorspronkelijk gecomponeerd voor sopraan en orkest, komt dit prominent naar voren. De volle, lang uitklinkende drie- en vierklanken (gebaseerd op middeleeuwse modi) die in beide delen in een langzaam tempo door het orkest gespeeld worden, vertalen zich uitstekend naar de tijdloze klank van het orgel. De symfonie is ook wel bekend als de “*Symphony of Sorrowful Songs*” – de atmosfeer is dan ook elegisch, vol verstilde treurigheid. De symfonie kent geen dissonantie in de klassieke opvatting en wordt nergens luid of bombastisch. Dit sluit aan bij de thema's van droefenis en wanhoop die de symfonie domineren. De tekst van het tweede deel, een gebed aan Maria, werd door de Poolse Helena Błażusiakówna op de muur van haar cel gekrast toen ze in 1944 op 18-jarige leeftijd gevangengezet was door de Gestapo. De tekst van het derde deel is afkomstig van een Silezisch volkslied waarin een moeder zoekt naar haar zoon die door de Duitsers vermoord is tijdens de Silezische Opstanden (1919-1921). Bij het zevende en achtste vers verandert de toonaard van mineur naar majeur. Na een korte herneming van het begin besluit een haast eindeloos A-groot akkoord de symfonie in berusting.

Voor meer informatie over de geschiedenis en dispositie van de diverse instrumenten:

www.stichtingkerkconcertenboxtel.nl

Bezoek ook onze Facebookpagina:

Orgels en carillon Boxtel

CV's

Rianne Wilbers (sopraan) is een musicus die ervan houdt om uitdagingen aan te gaan en mensen aan zich te binden. Ze wordt alom geprezen om haar artistieke visie, haar bravoure en doorzettingsvermogen. In februari 2016 slaagde Rianne met Symfonie nr. 3 van Górecki cum laude voor de opleiding Klassiek Zang aan Fontys Hogeschool voor de Kunsten in Tilburg. Hierbij kreeg ze zangcoaching van Xenia Meijer, Maarten Koningsberger en Lucia Meeuwssen. Naast repertoire van renaissance tot hedendaags, heeft Rianne veel interesse in kamermuziek. Als ambassadeur en pionier van de hedendaagse muziek werkt ze graag samen met levende componisten. Ze begeeft zich als initiator van VONK op het vlak van grensoverschrijdend nieuw repertoire. Zo heeft ze meerdere wereldpremières op haar naam staan van Mayke Nas, Gerard Beljon, Anthony Fiumara en anderen bij speelplekken als November Music, de Rotterdamse Operadagen, Huddersfield Contemporary Music Festival, Gaudeamus Muziekweek, TransitFestival en Concertgebouw Brugge. Ze volgde masterclasses bij o.a. Juliet Fraser, Claron McFadden, Johannette Zomer en Henk Neven. In 2019/2020 was ze geselecteerd als nieuw jong talent bij Music Hub Brabant waarin ze via improvisatie de grenzen opzoekt van haar stem en haar klassieke achtergrond. Zie ook www.riannewilbers.nl

Tommy van Doorn is organist van de Sint-Petrusbasiliek in Boxtel. Hij bespeelt hier onder meer het monumentale Smitsorgel (1842). Hij is tevens beiaardier van Boxtel, Geldrop, Schijndel en Son. Op zevenjarige leeftijd begon hij met pianolessen; vanaf zijn zeventiende nam hij orgellessen bij Jan Verhoeven in Boxtel. Hij studeerde hoofdvak orgel aan het Fontys Conservatorium in Tilburg bij Henco de Berg en Ad van Sleuwen, waarvoor hij in 2014 cum laude afstudeerde. Piano werd als bijvak gestudeerd bij Jelena Bazova. Hij verdiepte zich bovendien in het bespelen van het Franse drukwindharmonium. Verdere masterclasses en interpretatielessen werden gevolgd bij o.a. Kees van Houten, Ben van Oosten, Joris Verdin, Wolfgang Baumgratz (D) en Luca Scandali (It). In 2020 behaalde hij zijn masterdiploma beiaard aan de HKU Nederlandse Beiaardschool te Amersfoort. Ook behaalde hij in dat jaar zijn masterdiploma Applied Musicology aan de Universiteit Utrecht. Naast werkzaamheden als uitvoerend musicus werkt hij als orgeldocent bij Kunstkwartier Helmond en heeft hij een privélespraktijk. In 2018 was hij prijswinnaar op het internationale beiaardconcours NKV 100 in Zwolle en Kampen. Als beiaardier werkte hij mee aan radio- en tv-uitzendingen (o.a. in 2021 wekelijks op NPO Radio 3FM). Op orgel begeleidde hij onder meer uitvoeringen van de Requiem van Fauré en Duruflé. Zie ook www.tommyvandoorn.com